T086 TKL 4 (02) Luận Đại Trí Độ-Phẩm 88-Tát Đà Ba Luân

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 96 1

GIAÛI THÍCH PHAÅM TAÙM MÖÔI TAÙM: TAÙT-ÑAØ-BA-LUAÂN

KINH: Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Boà-taùt caàu Baùt-nhaõ Ba-la-maät neân nhö Boà-taùt Taùt-ñaø-ba-luaân. Boà-taùt aáy hieän ôû choã Phaät Ñaïi Loâi AÂm, haønh ñaïo Boà-taùt. Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Baïch ñöùc Theá Toân! Boà-taùt Taùt-ñaø-ba-luaân laøm theá naøo caàu Baùt-nhaõ Ba-la-maät? Phaät daïy: Boà-taùt Taùt-ñaø-ba-luaân khi caàu Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng tieác thaân maïng, khoâng caàu danh lôïi, ôû choã nuùi röøng troáng vaéng, nghe giöõa hö khoâng coù tieáng noùi raèng: Naøy thieän nam töû! Neân ñi veà phöông Ñoâng, chôù nghó ñeán meät nhoïc, chôù nghó ñeán nguû nghæ, chôù nghó ñeán aên uoáng, chôù nghó ñeán ngaøy ñeâm, chôù nghó ñeán laïnh noùng, chôù nghó ñeán trong ngoaøi. Naøy thieän nam töû! Khi ñi chôù ngoù qua phaûi traùi, khi ñi chôù huûy hoaïi töôùng thaân, chôù huûy hoaïi töôùng saéc, chôù huûy hoaïi töôùng thoï, töôûng, haønh, thöùc. Vì sao? Vì neáu huûy hoaïi caùc töôùng aáy thì ñoái vôùi Phaät phaùp coù chöôùng ngaïi. Neáu ñoái vôùi Phaät phaùp coù chöôùng ngaïi, thì qua laïi trong naêm ñöôøng sinh töû, cuõng khoâng theå ñöôïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Baáy giôø Boà-taùt Taùt-ñaø-ba-luaân ñaùp laïi tieáng giöõa hö khoâng: Toâi seõ theo lôøi daïy baûo. Vì sao? Vì toâi muoán vì heát thaûy chuùng sinh laøm aùnh saùng lôùn, muoán taäp hôïp heát thaûy Phaät phaùp, muoán ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Boà-taùt Taùt-ñaø-ba-luaân laïi nghe giöõa hö khoâng noùi raèng: Laønh thay, laønh thay! Thieän nam töû! OÂng ñoái vôùi Khoâng, Voâ töôùng, Voâ taùc neân sinh tín taâm, ñem taâm lìa töôùng maø caàu Baùt-nhaõ Ba- la-maät; lìa töôùng ngaõ cho ñeán lìa töôùng keû bieát keû thaáy; neân xa lìa aùc tri thöùc, neân gaàn guõi cuùng döôøng thieän tri thöùc. Nhöõng ai laø thieän tri thöùc? Laø nhöõng ngöôøi noùi phaùp Khoâng, Voâ töôùng, Voâ taùc, khoâng sinh, khoâng dieät vaø trí Nhaát thieát chuûng, laøm cho ngöôøi khaùc vaøo caùi vui hoan hyû, tín thoï; aáy laø thieän tri thöùc. Naøy thieän nam töû! Neáu oâng haønh ñöôïc nhö vaäy thì khoâng bao laâu seõ nghe ñöôïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät, hoaëc nghe töø trong kinh, hoaëc nghe töø Boà-taùt noùi. Naøy thieän nam töû! ÔÛ choã oâng ñöôïc nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät neân sinh taâm töôûng nhö Phaät. Naøy thieän nam töû! OÂng neân bieát ôn, nghó raèng, töø choã ñöôïc nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät töùc

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 96 2

laø thieän tri thöùc cuûa ta, ta nhôø nghe phaùp aáy neân mau ñöôïc khoâng thoaùi chuyeån ñoái vôùi Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, gaàn guõi chö Phaät, thöôøng sinh trong nöôùc coù Phaät, xa lìa caùc naïn, ñöôïc choã ñaày ñuû khoâng coù hoaïn naïn. Naøy thieän nam töû! Neân suy nghó truø löôïng coâng ñöùc aáy, ñoái vôùi choã ñöôïc nghe phaùp neân sinh taâm töôûng nhö Phaät. Naøy thieän nam töû! Chôù ñem taâm lôïi döôõng theá gian maø ñi theo phaùp sö, chæ vì taâm yeâu phaùp, cung kính phaùp neân ñi theo Boà-taùt thuyeát phaùp. Baáy giôø neân roõ bieát vieäc ma:

Hoaëc aùc ma laøm ra nhaân duyeân naêm duïc, giaû vôø vì Boà-taùt thuyeát phaùp, neân khieán laõnh thoï. Neáu Boà-taùt thuyeát phaùp vaøo ñöôïc phaùp moân chaân thaät, do coâng ñöùc aáy neân laõnh thoï maø khoâng bò oâ nhieãm. Laïi do vieäc ma neân laõnh thoï naêm duïc: Moät, vì coù söùc phöông tieän; hai, vì khieán chuùng sinh gieo troàng caên laønh; ba, vì muoán ñoàng söï vôùi chuùng sinh. OÂng ôû trong aáy chôù sinh taâm oâ nhieãm, neân khôûi töôùng thanh tònh, töï nghó raèng: Ta chöa bieát AÂu-hoøa-caâu-xaù-la, maø ñaïi sö duøng phöông tieän vì ñoä chuùng sinh, khieán ñöôïc phöôùc ñöùc neân laõnh thoï naêm duïc aáy; ñoái vôùi trí tueä khoâng chaáp tröôùc, khoâng ngaïi, khoâng bò duïc laøm oâ nhieãm. Naøy thieän nam töû! Phaûi quaùn chaân chính thaät töôùng caùc phaùp. Thaät töôùng caùc phaùp laø heát thaûy phaùp khoâng nhô, khoâng saïch. Vì sao? Vì heát thaûy phaùp töï tính laø Khoâng, khoâng coù chuùng sinh, khoâng coù nhaân, khoâng coù ngaõ. Heát thaûy phaùp nhö huyeãn, nhö moäng, nhö tieáng vang, nhö aûnh, nhö soùng naéng, nhö hoùa. Naøy thieän nam töû! Quaùn thaät töôùng caùc phaùp aáy roài neân theo phaùp sö, oâng khoâng bao laâu seõ thaønh töïu ñöôïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Laïi nöõa, naøy thieän nam töû! OÂng laïi neân roõ bieát vieäc ma. Neáu Boà-taùt thuyeát phaùp, thaáy ngöôøi muoán laõnh thoï Baùt-nhaõ Ba-la-maät maø khoâng ñeå yù ñeán thì oâng khoâng neân khôûi sinh oaùn haän. OÂng chæ neân vì phaùp, neân cung kính, chôù khôûi taâm nhaøm chaùn, giaûi ñaõi, thöôøng neân ñi theo phaùp sö. LUAÄN: Phaåm treân hoûi, ñoái vôùi Boà-taùt môùi phaùt taâm, laøm theá naøo daïy veà tính Khoâng? Vì phaùp tính Khoâng laø roát raùo khoâng, khoâng coù sôû höõu, khoù hieåu, khoù bieát? Phaät ñaùp baèng caùch hoûi ngöôïc laïi: Phaùp tröôùc coù maø nay khoâng ö? YÙ Phaät muoán noùi raèng, phaùp tính Khoâng aáy chaúng phaûi khoù ñöôïc, khoù hieåu. Vì sao? Vì xöa nay thöôøng khoâng, laïi khoâng coù caùi môùi khaùc, côù gì taâm oâng sôï haõi cho raèng khoù ñöôïc? Phaùp tính Khoâng aáy tuy saâu xa, maø Boà-taùt chæ coù theå nhaát taâm sieâng tinh taán, khoâng tieác thaân maïng, ñem nhaát taâm caàu nhö vaäy thì coù theå ñöôïc. Trong ñaây neâu vieäc ñôøi tröôùc cuûa Boà-taùt Taùt-ñaø-ba-luaân ñeå laøm chöùng. Phaät phaùp coù möôøi hai boä loaïi kinh. Hoaëc coù ngöôøi nhaân Kheá kinh, Phuùng tuïng, Baûn

sinh maø ñöôïc ñoä; nay Phaät ñem kinh Baûn sinh ñeå laøm chöùng. Nhö coù ngöôøi nghe nghó raèng, ngöôøi kia coù theå ñöôïc thì ta cuõng coù theå ñöôïc! Vì theá maø neâu nhaân duyeân ñôøi tröôùc cuûa Boà-taùt Taùt-ñaø-ba-luaân ñeå laøm chöùng. Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Boà-taùt caàu Baùt-nhaõ Ba-la-maät neân nhö Taùt-ñaø-ba-luaân. Hoûi: Neáu Baùt-nhaõ Ba-la-maät roát raùo khoâng, khoâng coù töôùng, thì haønh thieàn ñònh coøn khoù ñöôïc, huoáng nöõa laø öu saàu, khoùc loùc, taùn taâm tìm caàu maø coù theå ñöôïc? Ñaùp: Vì Boà-taùt môùi phaùt taâm neân daãn noùi Taùt-ñaø-ba-luaân. Hoûi: Neáu Taùt-ñaø-ba-luaân laø Boà-taùt môùi phaùt taâm, thì möôøi phöông chö Phaät laøm theá naøo hieän ôû tröôùc ngöôøi ñoù khieán ñöôïc caùc tam-muoäi, khoâng tieác thaân vaø thaáy Ñaøm-voâ-kieät? Laïi ñöôïc voâ löôïng voâ soá tam- muoäi, côù sao goïi laø môùi phaùt taâm? Ñaùp: Boà-taùt môùi hoïc coù hai haïng: Moät laø taâm ñaém tröôùc vôùi caùi vui theá gian, phaùt taâm meàm yeáu;

hai laø phaùt taâm saâu xa, khoâng ñaém tröôùc theá gian. Phaùt taâm meàm yeáu thì Phaät khoâng cho laø phaùt taâm; phaùt taâm saâu xa môùi goïi laø phaùt taâm. Nhö trong phaùp Thanh-vaên, Phaät noùi vôùi hai Tyø-kheo: “ÔÛ trong phaùp Ta, cho ñeán khoâng coù chuùt noaõn phaùp nhö maûy loâng”. Phaät xem noaõn phaùp laø raát nhoû, ngöôøi phaøm phu xem cho laø lôùn. Thí nhö vò quoác vöông thaáy moät taám vaûi thì khoâng cho laø nhieàu, coøn ngöôøi ngheøo thaáy thì cho laø nhieàu. Vì nhaát taâm khoâng tieác thaân maïng neân neâu Taùt-ñaø-ba-luaân laøm chöùng. Hoûi: Neáu Boà-taùt Taùt-ñaø-ba-luaân coù theå khoå haïnh ñöôïc nhö vaäy, töø nôi Ñaøm-voâ-kieät ñöôïc caùc tam-muoäi, seõ laøm Phaät, côù gì nay coøn ôû choã Phaät Ñaïi Loâi AÂm tu haïnh Boà-taùt? Ñaùp: Phaät phaùp voâ löôïng voâ bieân, neáu traûi qua ngaøn vaïn voâ soá kieáp sieâng tu khoå haïnh coøn khoâng theå ñöôïc huoáng nöõa laø Taùt-ñaø-ba-luaân moät ñôøi khoå haïnh! Laïi coù Boà-taùt ñaày ñuû ñaïo Boà-taùt, möôøi löïc, boán ñieàu khoâng sôï v.v... vì chuùng sinh neân truù ôû theá gian, chöa thuû chöùng thaät teá, nhö Boà-taùt Vaên thuø sö lôïi v.v... Taùt-ñaø-ba-luaân hoaëc coù theå nhö vaäy neân chöa laøm Phaät. Tam-muoäi cuûa Boà-taùt nhieàu nhö soá vi traàn trong möôøi phöông caùc coõi nöôùc, maø Taùt-ñaø-ba-luaân môùi ñöôïc saùu vaïn tam-muoäi thì ñaâu ñuû cho laø nhieàu? Phaät Ñaïi Loâi AÂm nhö roàng chuùa lôùn saép muoán möa neân laøm chaán ñoäng saám seùt; chim seû, coân truøng nhoû thaûy ñeàu sôï haõi. Phaät aáy khi môùi Chuyeån phaùp luaân, möôøi phöông chuùng sinh ñeàu phaùt taâm, ngoaïi ñaïo taø kieán ñeàu sôï haõi nhieáp phuïc, neân ngöôøi trôøi vaø chuùng sinh xöng goïi Phaät laø Ñaïi Loâi AÂm. Phaät aáy nay ñang ôû trong hieän

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 96 4

taïi. Tu-boà-ñeà hoûi: Boà-taùt Taùt-ñaø-ba-luaân laøm theá naøo caàu Baùt-nhaõ Ba-la-maät? Boà-taùt Taùt-ñaø-ba-luaân chöa ñöôïc baát thoaùi chuyeån, côù sao goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt? Ñaùp: Vì coù ñaïi taâm lôùn neân tuy nhoû maø cuõng goïi laø ñaïi. Vì ngöôøi kia tuy chöa ñöôïc trí tueä chaân thaät maø coù theå nhôù nghó saâu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, do khoâng tieác thaân maïng neân coù coâng ñöùc lôùn, cuõng goïi laø Boà-taùt ma-ha-taùt. Hoûi: Sao goïi laø Taùt-ñaø-ba-luaân? Taùt-ñaø nghóa laø thöôøng; ba-luaân nghóa laø khoùc; ñoù laø teân do cha meï ñaët, hay laø teân theo nhaân duyeân naøo? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Do vò aáy khi nhoû öa khoùc neân teân laø Thöôøng khoùc. Coù ngöôøi noùi: Boà-taùt aáy thöïc haønh taâm ñaïi bi nhu nhuyeán neân thaáy chuùng sinh ôû trong ñôøi aùc ngheøo cuøng, giaø cheát, öu khoå maø thöôøng khoùc, vì theá neân moïi ngöôøi goïi laø Taùt-ñaø-ba-luaân. Coù ngöôøi noùi: Boà-taùt aáy vì caàu Phaät ñaïo, xa lìa moïi ngöôøi, ôû choã troáng vaéng, taâm caàu xa lìa, nhaát taâm, suy nghó, truø löôïng, sieâng caàu Phaät ñaïo. Ñôøi baáy giôø khoâng coù Phaät, Boà-taùt aáy thöïc haønh taâm töø bi. Vì coù ít nhaân duyeân neân sinh vaøo ñôøi khoâng coù Phaät, vò aáy coù taâm bi, ñoái vôùi chuùng sinh muoán sieâng naêng khoâng döùt, neân ôû choã röøng nuùi troáng vaéng. Vò aáy nhôø nhaân duyeân ñôøi tröôùc vaø ñôøi nay nhaát taâm, coù öôùc muoán lôùn, söùc tinh taán lôùn, do hai nhaân duyeân aáy neân nghe trong hö khoâng coù tieáng daïy baûo, khoâng bao laâu lieàn döùt, taâm laïi nghó raèng: Taïi sao ta khoâng hoûi? Do nhaân

duyeân aáy neân öu saàu, khoùc loùc baûy ngaøy baûy ñeâm. Nhaân vì theá maø trôøi, roàng, quyû, thaàn goïi laø Thöôøng khoùc. Nhö Phaät ñaùp Tu-boà-ñeà: Ñôøi quaù khöù coù Boà-taùt Taùt-ñaø-ba-luaân khoâng tieác thaân maïng, khoâng tham taøi lôïi, khi caàu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, ôû röøng ñoài troáng vaéng nghe coù tieáng giöõa hö khoâng. Hoûi: Tieáng giöõa hö khoâng laø tieáng gì? Ñaùp: Hoaëc chö Phaät, Boà-taùt, chö Thieân, Long vöông vì thöông xoùt chuùng sinh neân thaáy ngöôøi aáy khoâng ñaém tröôùc theá gian, nhaát taâm caàu Phaät ñaïo, song vì luùc ñoù khoâng coù Phaät phaùp neân chö Phaät muoán laøm nhaân duyeân môû baøy cho ngöôøi kia ñöôïc Baùt-nhaõ neân giöõa hö khoâng phaùt ra aâm thanh. Coù ngöôøi noùi: Taùt-ñaø-ba-luaân laø ngöôøi coù nhaân duyeân laønh ñôøi tröôùc, ôû trong röøng laøm quyû thaàn thaáy ngöôøi kia saàu khoå, vì ngöôøi laø nhaân duyeân ñôøi tröôùc. Laïi, quyû thaàn aáy cuõng caàu Phaät ñaïo; do hai nhaân duyeân aáy neân phaùt ra aâm thanh.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 96 5

Nhö Baø-la-moân Maät-baùt vì Tu-ñaït-ña maø ñi ñeán thaønh Vöông-xaù. Khi ñeán nhaø vò ñaïi tröôûng giaû hoûi vôï cho con, Maät-baùt ôû giöõa chuùng lôùn Baø-la-moân cuûa thaønh Vöông-xaù, vì aên uoáng quaù ñoä, sình buïng maø cheát, neân sinh laøm quyû thaàn ôû treân cöûa thaønh Vöông-xaù. Tu-ñaït-ña nghe Baø-la-moân aáy ñaõ cheát neân töï mình ñi ñeán nhaø vò tröôûng giaû ôû laïi. Vò tröôûng giaû cuoái ñeâm thöùc daäy saém ñuû thöùc aên uoáng, Tu-ñaït-ña hoûi: “OÂng coù vieäc gì vaäy? Vì muoán cöôùi vôï, gaû choàng cho con, hoaëc muoán môøi ñaïi quoác vöông hay vì traåy hoäi, côù sao söûa soaïn gaáp ruùt nhö vaäy?”. Tröôûng giaû ñaùp: “Toâi muoán thænh Phaät vaø chuùng Taêng”. Tu-ñaït nghe teân Phaät thì kinh haõi, möøng rôõ ñeán döïng loâng. Tröôûng giaû tröôùc ñaõ ñöôïc daáu ñaïo, beøn noùi roäng coâng ñöùc cho Tu-ñaït nghe. Tu-ñaït-ña nghe xong öa vui toät ñoä neân raát muoán thaáy Phaät. Do taâm nhôù nghó Phaät maø ñeâm ít nguû, vì taâm nhôù nghó Phaät chí thieát neân giaây laùt thöùc daäy, giöõa ñeâm thaáy traêng saùng cho laø maët trôøi moïc, lieàn ñöùng daäy ñi ñeán cöûa, thaáy cöûa an toaøn ñaõ môû. Cöûa thaønh Vöông-xaù ñaàu ñeâm chöa ñoùng, vì khaùch ñeán; cuoái ñeâm môû sôùm, vì khaùch ñi. Ñaõ thaáy cöûa môû lieàn ñi thaúng ñeán choã Phaät. Luùc aáy Phaät ñang ôû giöõa röøng laïnh. Khi ñang ñi giöõa ñöôøng thì traêng laën, trôøi trôû laïi toái. Taâm Tu-ñaït hoái haän do döï muoán vaøo thaønh trôû laïi. Baáy giôø thaàn Maät-baùt phoùng aùnh saùng nôi thaân chieáu khaép khu röøng vaéng, baûo: “Naøy cö só, cö só chôù sôï haõi, cöù ñi, ñöøng trôû laïi. Ñi thì ñöôïc lôïi ích lôùn”, nhö trong Kinh ñaây noùi roäng. Tu-ñaït-ña thaáy Phaät thì chöùng ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn, thænh Phaät vaø Tyø-kheo Taêng ñeán nöôùc Xaù-veä, suoát ñôøi cuùng döôøng. Phaät sai Xaù-lôïi-phaát laøm thaày Tu-ñaït-ña, ôû taïi nöôùc Xaù-veä döïng tinh xaù. Nhö vò thaàn tri thöùc cuûa Tu-ñaït chæ ñöôøng, thieän tri thöùc cuûa Taùt-ñaø-ba-luaân cuõng chæ ñöôøng nhö vaäy. Theá neân thaáy ngöôøi kia saàu khoå maø chæ ñöôøng, noùi raèng: Naøy thieän nam töû! OÂng töø ñaây ñi veà phöông Ñoâng, trong khi ñi chôù nghó ñeán moûi meät v.v... Hoûi: Moûi meät, ñoùi khaùt, löûa ñeán böùc thaân, vì sao khoâng nghó ñeán? Ñaùp: Vì söùc muoán tinh taán neân nhaát taâm öa vui

Phaät ñaïo maø khoâng tieác thaân maïng. Nhöõng vieäc nghó ngôi, aên uoáng ñeàu laø giuùp cho thaân, vieäc aáy tuy ñeán maø khoâng laøm loaïn taâm, vì ñeàu voâ thöôøng, hö voïng, khoâng thaät nhö giaëc, nhö oaùn, chæ laøm vui cho thaân, neân ñaâu ñuû ñeå nghæ ñeán? Neân chôù vì ñoùi khaùt, meät nhoïc maø boû Phaät ñaïo. Chôù nghó ñeán ngaøy ñeâm laø chôù nghó ñeán ngaøy tu haønh, ñeâm phaûi nghæ ngôi. Thaät ra khoâng coù ngaøy ñeâm. Vì côù sao? Vì maët trôøi bò boùng

nuùi Tu-di che khuaát neân goïi laø ñeâm. Chôù nghó ñeán trong ngoaøi laø chuùng sinh phaàn nhieàu ñaém tröôùc vaøo phaùp beân trong. Phaùp beân trong laø thaân, phaùp beân ngoaøi laø naêm duïc. Phaùp trong ngoaøi khoâng nhaát ñònh, vì tính Khoâng cho neân khoâng neân ñaém tröôùc. Chôù xem phaûi traùi laø do taâm taø vaïy maø haønh ñaïo neân môùi xem phaûi, xem traùi. Haønh giaû khoâng coù vieäc gì phaûi xem lui sau, coøn tröôùc maët thì khoâng theå khoâng xem, neân chæ noùi chôù xem phaûi, traùi. Laïi nöõa, ma thöôøng laøm loaïn vaø meâ hoaëc haønh giaû: Hoaëc hieän caùc hình töôùng, hieän saéc ñeïp, hieän laøm thuù döõ ôû hai beân phaûi traùi, cho neân chôù xem. Ñaây ñeàu laø ngaên döùt taâm nieäm thoâ ñoäng. Chôù huûy hoaïi töôùng thaân vaø töôùng saéc laø naêm uaån hoøa hôïp neân giaû goïi laø thaân. Neáu noùi nhaát ñònh coù thaân aáy rieâng thì laø phaù hoaïi thaân töôùng; neáu ñaém phaùp khoâng coù thaân cuõng laø huûy hoaïi thaân töôùng. Lìa töôùng moät, khaùc, coù, khoâng aáy maø thöïc haønh trung ñaïo thì mau ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, vì theá neân noùi chôù huûy hoaïi töôùng thaân. Trong ñaây Phaät töï noùi nhaân duyeân: Neáu huûy hoaïi caùc töôùng aáy thì ñoái vôùi Phaät phaùp coù chöôùng ngaïi. Phaät phaùp coù chöôùng ngaïi laø phaûi qua laïi trong naêm ñöôøng sinh töû, khoâng theå ñöôïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Taùt-ñaø-ba-luaân ñaùp laïi tieáng giöõa hö khoâng maø töï noùi nhaân duyeân: Taùt-ñaø-ba-luaân thaáy heát thaûy chuùng sinh ñoïa trong choã voâ minh taêm toái, ta muoán vì hoï thaép aùnh saùng trí tueä. Heát thaûy chuùng sinh coù heát thaûy phieàn naõo, ta muoán thieát laäp heát thaûy thöù thuoác Phaät phaùp, vì heát thaûy chuùng sinh ñeàu ñoïa vaøo ñöôøng taø neân ta caàu ñaïo voâ thöôïng. Ba theä nguyeän aáy khi ñöôïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät thì coù theå ñaày ñuû; theá neân noùi laø thoï giaùo. Hoûi: Taùt-ñaø-ba-luaân khoâng thaáy hình töôùng ngöôøi kia, chæ nghe aâm thanh ngöôøi kia, côù sao laïi noùi laø thoï giaùo? Ñaùp: Nhö ngöôøi tìm vieäc gaáp, neân nghe tieáng lieàn caûm öùng. Taùt- ñaø-ba-luaân cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, nghe ngöôøi kia noùi lí leõ hay ho thì bieát ngöôøi kia cuõng hay ho neân khoâng caàn maét thaáy. Nhö trong choã toái taêm coù caùc chuùng sinh maét tuy khoâng troâng thaáy maø nghe tieáng noùi cuõng bieát noù loaïi gì. Baáy giôø tieáng giöõa hö khoâng laïi taùn thaùn raèng: “Laønh thay!”. Ngöôøi ñoù tuy khoâng thaáy hình töôùng maø coù theå tín thoï lôøi noùi ñeå thöïc haønh. Laïi ngöôøi ñoù muoán ñoä heát thaûy chuùng sinh neân caàu Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, taâm khoâng bieáng nhaùc, döøng nghæ. Coù caùc nhaân duyeân nhö vaäy neân taùn thaùn laønh thay.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 96 7

Ñoái vôùi ba moân giaûi thoaùt neân sinh tín taâm laø ba moân aáy laø cöûa vaøo thaät töôùng caùc phaùp, lìa ba moân aáy ñeàu laø hö doái, khoâng coù chaân thaät. Ngöôøi tuy chöa ñöôïc maø nhôø sinh tín caên, tín löïc lôùn; vì tín caên tín löïc neân daàn daàn ñaày ñuû caùc caên. Ñem taâm lìa töôùng maø caàu Baùt-nhaõ Ba-la-maät laø quaùn caùc phaùp roát raùo khoâng, lìa töôùng chuùng sinh, lìa töôùng phaùp. Hoûi: Ba moân giaûi thoaùt thu nhieáp vaøo heát trong Baùt-nhaõ chaêng? Neáu thu nhieáp thì côù gì laïi noùi rieâng? Neáu khoâng thu nhieáp thì côù gì noùi heát thaûy phaùp trôï ñaïo ñeàu thu nhieáp trong Baùt-nhaõ? Ñaùp: Heát thaûy phaùp ñeàu vaøo trong Baùt-nhaõ. Con ngöôøi ñeàu vì sôï khoå neân caàu giaûi thoaùt. Cho neân ñoái vôùi phaàn Baùt-nhaõ, tröôùc tieân noùi ba moân giaûi thoaùt. Do nhaân duyeân gì ñöôïc giaûi thoaùt aáy? Do lìa hai beân laø töôùng chuùng sinh vaø töôùng phaùp maø haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Hoûi: Tröôùc tieân daïy tinh taán, sau daïy ba moân giaûi thoaùt vaø Baùt-nhaõ; nay laïi muoán vì vieäc gì nöõa neân daïy gaàn guõi thieän tri thöùc? Ñaùp: Tuy coù phaùp toát laønh song neáu khoâng ai daïy thì tuy coù thöïc haønh maø sai laàm nhieàu; thí nhö tuy coù thuoác toát maø cuõng caàn coù thaày thuoác gioûi. Laïi, Taùt-ñaø-ba-luaân laø Boà-taùt môùi phaùt taâm, maø Baùt-nhaõ Ba-la-maät raát saâu xa, laøm sao chæ nghe giöõa hö khoâng daïy sô löôït maø coù theå ñaày ñuû ñöôïc? Neân daïy raèng, phaûi thaân caän thieän tri thöùc. YÙ nghóa thieän tri thöùc nhö tröôùc ñaõ noùi, nay löôïc noùi hai töôùng thieän tri thöùc: Moät laø daïy nhaát taâm höôùng ñeán Nhaát thieát trí; hai laø daïy phaùp Baùt-nhaõ Ba-la-maät, Khoâng, Voâ töôùng, Voâ taùc, khoâng sinh, khoâng dieät v.v... Neáu daïy ñöôïc nhö vaäy thì khoâng bao laâu ñöôïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät; nhö thaày thuoác vì ngöôøi beänh noùi caùch uoáng thuoác: OÂng coù theå uoáng ñuùng caùch thì beänh mau laønh. Hoaëc nghe töø trong kinh, töø Boà-taùt noùi laø khieán Taùt-ñaø-ba-luaân ñi ñeán choã Boà-taùt Ñaøm-voâ-kieät, ôû ñoù hai nôi coù Baùt-nhaõ: Moät laø quyeån saùch vaøng ôû treân ñaøi baùu; hai laø Boà-taùt Ñaøm-voâ-kieät noùi. Neáu ngöôøi coù nhieàu phöôùc ñöùc thì nghe töø Ñaøm-voâ-kieät; ngöôøi coù phöôùc ñöùc ít thì nghe töø quyeån kinh. Ñoái vôùi thaày sinh taâm töôûng nhö Phaät, vì laø nhaân duyeân daïy cho Phaät ñaïo. Keû tieåu nhaân ôû theá gian khi ñöôïc vieäc roài thì queân maát ôn nghóa, nghó raèng: Nhö ngöôøi cöôõi thuyeàn qua soâng, ñeán bôø kia roài caàn gì chieác beø. Vì theá neân noùi: OÂng neân bieát ôn, neân nghó raèng, töø ngöôøi ñoù ta nghe ñöôïc Baùt-nhaõ, töùc laø thieän tri thöùc cuûa ta. Trong taát caû lôïi ích, lôïi ích cuûa Baùt-nhaõ laø hôn heát. Thöïc haønh Baùt-nhaõ aáy mau ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, khoâng thoaùi chuyeån. Laïi nhaân thöïc haønh Baùt-nhaõ neân gaàn guõi chö Phaät, thöôøng sinh trong nöôùc coù

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 96 8

Phaät, xa lìa choã taùm naïn, ñöôïc gaëp Phaät ôû ñôøi. Boà-taùt neân nghó raèng : Ta ñöôïc caùc coâng ñöùc nhö vaäy ñeàu töø Baùt-nhaõ, maø Baùt-nhaõ Ba-la-maät töø nôi thaày maø coù ñöôïc; vì theá neân xem thaày nhö Phaät. Coù ngöôøi noùi: Ñöôïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät thì coù phöôùc ñöùc lôùn, nhieàu thieän tri thöùc, ñöôïc nhieàu

cuùng döôøng. Ñeä töû luùc ñaàu vì Baùt-nhaõ neân theo thaày, nhöng sau daàn daàn vì cuùng döôøng, lôïi döôõng. Vì theá neân noùi chôù vì lôïi döôõng theá gian maø ñi theo thaày. Hoûi: Vì côù gì khoâng chæ noùi thaân caän thieän tri thöùc maø coøn noùi caùc nhaân duyeân aáy? Ñaùp: Coù ngöôøi ñaõ ñöôïc thieän tri thöùc maø khoâng ñöôïc vöøa yù, trôû laïi thaønh oaùn thuø, neân bò ñoïa vaøo ñòa nguïc, laïi huûy baùng nhau. Duy chæ coù Phaät môùi khoâng coù caùc loãi laàm, coøn nhöõng ngöôøi khaùc, ai coù theå khoâng coù loãi laàm? Ñeä töû thaáy loãi cuûa thaày hoaëc thaät hoaëc hö, taâm ngöôøi ñoù töï baïi hoaïi, khoâng coøn ñöôïc lôïi ích cuûa phaùp. Theá neân tieáng noùi giöõa hö khoâng daïy raèng: Neáu thaáy loãi thaày thì chôù khôûi taâm hieàm haän, maø neân nghó raèng phöôùc ñöùc ñôøi tröôùc cuûa ta khoâng ñaày ñuû neân khoâng ñöôïc gaëp Phaät. Nay gaëp vò thaày thöïc haønh hoãn taïp aáy, ta khoâng neân nghó ñeán toäi loãi cuûa ngöôøi ñoù ñeå roài ngaên maát Baùt-nhaõ cuûa mình. Toäi loãi cuûa thaày khoâng dính gì ta, ta chæ theo thaày thoï hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Thí nhö ñaõy da choù ñöïng vaät baùu, khoâng neân vì da maø boû vaät baùu; nhö ngöôøi toäi caàm ñuoác soi ñöôøng, khoâng theå vì ngöôøi toäi maø khoâng chòu nhôø aùnh saùng aáy ñeå töï rôi vaøo haàm hoá. Laïi nhö ñi xa coù ngöôøi nhoû daãn ñöôøng, khoâng theå vì ngöôøi nhoû neân khoâng theo lôøi hoï. Coù caùc nhaân duyeân nhö vaäy cho neân khoâng neân xa lìa thaày. Thaày neáu thaät coù toäi coøn khoâng neân xa lìa, huoáng nöõa trong ñaây do ma bieán traù khieán ngöôøi thuyeát phaùp ñaém vaøo naêm duïc thaâm dieäu khieán ñeä töû khoâng ñi saâu vaøo phaùp! Ngöôøi thuyeát phaùp vì phöông tieän neân thò hieän laõnh thoï cuùng döôøng. Phöông tieän laø muoán laøm nhaân duyeân cho chuùng sinh gieo phöôùc, cuõng vì laáy ñoàng söï nhieáp maø nhieáp hoùa chuùng sinh. Laïi coù caùc Boà-taùt vì thoâng ñaït thaät töôùng caùc phaùp neân khoâng bò chöôùng ngaïi, khoâng coù toäi loãi; tuy coù toäi loãi cuõng khoâng trôû ngaïi, nhö ngöôøi tuoåi treû söùc maïnh, löûa noùng trong buïng, tuy khoâng thích aên uoáng maø khoâng sinh beänh. Laïi nhö coù thuoác toát, tuy bò chaát ñoäc maø khoâng theå laøm haïi. Coù caùc nhaân duyeân nhö vaäy neân chôù khôûi taâm hieàm haän maø maát Baùt-nhaõ cuûa mình nhö trong Kinh ñaây noùi. Laïi coù ngöôøi thuyeát phaùp trì giôùi thanh tònh, xa lìa naêm duïc, hieåu nhieàu bieát nhieàu, coù tieáng taêm toát, oai ñöùc toân troïng, ñeä töû thoï phaùp maø khoâng ñoaùi nghó ñeán lôïi loäc cuûa ñeä töû; nôi ñoù oâng chôù sinh oaùn haän,

maø neân nghó raèng, vì toäi ta ñôøi tröôùc neân nay laøm tieåu nhaân. Thaày khoâng khinh ta, maø ta töï voâ phöôùc neân khoâng ñöôïc gaàn guõi. Laïi, ta ôû choã thaày neân phaù taâm kieâu maïn, taâm vì lôïi caàu phaùp. Coù caùc haïng thaày nhö vaäy, Boà-taùt vì caàu Baùt-nhaõ Ba-la-maät neân chæ nhaát taâm cung kính, khoâng nghó ñeán choã hay dôû cuûa thaày. Neáu nhaãn nhuïc ñöôïc nhö vaäy, thì ñoái vôùi thaày nhaát taâm, khoâng khôûi taâm theâm bôùt neân oâng ôû choã thaày ñöôïc nhieàu dieäu phaùp; nhö ñoà vaät hoaøn haûo beàn chaéc, ñöïng gì cuõng khoâng loït maát. Taùt-ñaø-ba-luaân nghe tieáng noùi giöõa hö khoâng xong, töø ñoù ñi veà phöông Ñoâng nhö trong Kinh naøy noùi roäng.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.